

برگه اطلاعات ایمنی

بر طبق قوانین سازمان ایمنی و بهداشت شغلی امریکا، هر تولید کننده بعد از تولید یک محصول یا یک ماده ی شیمیایی خاص، موظف است دیگران را در جریان خطرات و خواص آن ماده ی شیمیایی قرار دهد. به برگه هایی که اطلاعاتی در مورد خطرات بالقوه و روش ایمن کار با مواد به ما میدهد، اصطلاحاً برگه اطلاعات ایمنی می گویند. برگه های اطلاعات ایمنی مواد، سندی قانونی؛ حاوی اطلاعات مورد نیاز هنگام کار با مواد شیمیایی است. در این برگه ها اطلاعات پایه ای درباره مواد یا فراورده های شیمیایی به چشم می خورد. اطلاعات موجود در این برگه ها شامل خصوصیات، میزان آسیب زایی مواد، نحوه استفاده ایمن و چگونگی برخورد در مواقع اضطراری است.

ضروری است مسئولین آزمایشگاه ها، برگه های اطلاعات ایمنی مواد موجود در آزمایشگاه محل کار خود را تهیه و در دسترس قرار دهند.

تفاوت برگه اطلاعات ایمنی با برچسب های ایمنی محصول چیست؟

برگه اطلاعات ایمنی تا حدود زیادی با برچسب ایمنی روی محصول متفاوت است، یک برچسب ایمنی ممکن است مواردی کلی را در مورد خطرات بالقوه ی یک محصول یا ماده ی شیمیایی خاص بیان کند در حالی که برگه اطلاعات ایمنی اطلاعات جامع تر و کامل تری را عنوان می کند. در حقیقت برگه اطلاعات ایمنی می تواند به عنوان یک مرجع برای تهیه ی برچسب ایمنی مواد، نیز به کار رود. به طور کلی می توانیم بگوییم که برگه اطلاعات ایمنی بدین منظور تهیه می شود که خطرات یک محصول را بیان کند و به ما بگوید که روش ایمن کار با آن محصول چگونه است.

چه اطلاعاتی در برگه اطلاعات ایمنی وجود دارد؟

قوانین ایمنی و بهداشت در هر کشور و صنعتی متفاوت می باشد و بر حسب آن کشور با صنعت ممکن است برگه اطلاعات ایمنی های متفاوتی مشاهده کنیم. به طور کلی موارد زیر در برگه اطلاعات ایمنی مواد به چشم می خورد.

۱- ماده ای که با آن روبرو هستیم.

۲- خطراتی که این ماده دارد.

۳- چه کنیم که دچار حادثه و آسیب دیدگی نشویم.

۴- در شرایط اضطراری چه باید کرد.

پرسش های مهمی که هنگام خواندن یک برگه اطلاعات ایمنی با آنها روبه رو هستیم، در چهار حوزه: شناسایی، خطرات بالقوه، روش های پیشگیری و موارد اضطراری دسته بندی میشوند:

حوزه شناسایی

آیا برگه اطلاعات ایمنی ماده ای را که در حال کار کردن با آن هستید در دست دارید؟

آیا برگه اطلاعات ایمنی شما به روز است؟

آیا مطالب و مشخصات موجود در برگه با ماده ای که شما دارید مطابقت دارد؟

حوزه خطرات بالقوه

آیا این ماده ممکن است منفجر شده یا بسوزد؟

آیا این ماده ناپایدار است؟ اگر بلی، تحت چه شرایطی؟

آیا این ماده با دیگر مواد شیمیایی واکنش می دهد؟ اگر بلی با کدام مواد؟

آیا این ماده می تواند به شما صدمه بزند؟ آیا علائمی را که می تواند در هنگام آلودگی به ماده، به

شما هشدار دهد، می شناسید؟

آیا درباره تأثیرات آن روی سلامتی با پزشک کرده اید؟

حوزه روش های پیشگیری

آیا حمل و نقل این ماده با توصیه های ویژه انجام می شود؟

آیا شما نیاز به لباس های استحضافی دارید؟

آیا هنگام مخلوط کردن این ماده با دیگر مواد، نیاز به دقت خاص دارید؟

آیا این ماده باید در شرایط محیطی خاص، نگهداری و انبار شود؟

آیا محل کار شما دارای روش های کنترل مهندسی می باشد؟

حوزه موارد اضطراری

آیا می دانید هنگام آتش سوزی با انفجار چه باید انجام دهید؟

آیا کمک های اولیه در هنگام تماس خطرناک با ماده را می دانید؟

آیا می دانید هنگام نشت ماده چه کاری انجام دهید؟

آیا میدانید وسایل کمکی لازم در شرایط اضطراری کجاست؟ و چگونه باید مورد استفاده قرار گیرد؟

لوزی خطر

لوزی خطر روشی تصویری برای نمایش استاندارد خواص مواد به کمک رنگ و عدد است. در این روش طرحی شامل چهار لوزی متصل به هم در چهار رنگ به چشم میخورد که در هر لوزی یک عدد نوشته شده است. هر رنگ نماینده یکی از خواص ماده است که به یادآوری نوع خطر یا خاصیت ماده کمک میکند و هر عدد مشخص کننده درجه اهمیت آن خطر خواهد بود. رنگ قرمز (حرف F خطر قابلیت اشتعال، رنگ آبی (حرف H) خطر مربوط به بهداشت و سلامتی، رنگ زرد (حرف R) خطر واکنش پذیری و پایداری را نشان میدهند. رنگ سفید مربوط به خطرات ویژه یا حالت های گوناگونی است که یک ماده دارای آن می باشد. برای نمایش میزان خطر از درجه بندی (۰-۴) استفاده میکنند. عدد صفر در این مقیاس نمایانگر کم ترین و عدد ۴ نمایانگر بیشترین خطر میباشد.

منبع:

سوسن نادری، دستورالعملهای ایمنی آزمایشگاه شیمی، هشتمین سمینار آموزش شیمی ایران، شهریور ماه ۹۲.

گردآوری: خانم مهندس مهسا بردبار

کارشناس کنترل کیفیت معاونت غذا و دارو نیشابور